

Jaarverslag **Duurzaamheid en milieu 2021**

Diakonessenhuis Utrecht Bosboomstraat 1, 3582 KE Utrecht

Diakonessenhuis Zeist Jagersingel 1, 3707 HL Zeist

Diakonessenhuis Doorn Zonnehuis 2, 3941 RB Doorn

Datum 2021

Inhoud

Voorwoord.....	3
1. Milieu wet- en regelgeving	4
2. Koplopersovereenkomst	4
3. Greenteam	5
4. Initiatieven 2021	6
5. Algemene milieubelasting Diakonessenhuis.....	8
6. Cijfers over het verbruik van het Diakonessenhuis ten opzichte van 2020.....	9
7. Cijfers over het verbruik van het Diakonesenhuis Utrecht en Zeist ten opzichte van 2020	10
8. Milieu & Leefomgeving	12
9. Vooruitblik 2022 en verder	12

Voorwoord

Het jaar 2021 was op het gebied van duurzaamheid een jaar waarin Covid en de bijbehorende maatregelen invloed hebben gehad op ons milieuverbruik. Ondanks de uitdagingen op dit vlak, zijn er stappen gemaakt naar de verduurzaming van het Diaconessenhuis.

Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van het ontwikkelen van de routekaart. In de routekaart geven we aan voor de korte en langere termijn hoe wij ons vastgoed verduurzamen om te voldoen aan de wettelijke eis om in 2030 49% CO₂-emissie te reduceren. In 2021 zijn er voorbereidingen getroffen om hiervoor in 2022 concrete stappen te gaan zetten voor het terugdringen van de CO₂-uitstoot.

Daarnaast is er ingezet op het Vitaal Portaal, het online platform die collega's handvatten biedt om een gezonde werk- en leefomgeving te creëren. Want duurzaamheid gaat niet enkel over milieuverbruik. Het gaat ook over onze collega's die zorgen voor de patiënten in het Diaconessenhuis. Hoe blijven wij en onze werkplek gezond en daarmee duurzaam?

Het jaar 2022 kan voor ons ziekenhuis gezien worden als het jaar waarin we onze ambities op duurzaamheid in onze nieuwe strategie voor de komende jaren opnemen.

De focus voor 2022 zal liggen op het realiseren van een programma Duurzaamheid. Dit programma maakt het mogelijk dat duurzaamheid en alles wat daarbij komt kijken, gewaarborgd wordt in ons dagelijks werk.

Om dit 'Duurzaam denken' tot zijn recht te laten komen, is samenwerking en het creëren van draagvlak heel belangrijk. Laten we samen zorgen voor een duurzame toekomst!

Martijn Wiesenekker
Lid Raad van Bestuur

1. Milieu wet- en regelgeving

In het kader van milieuvergunningen voldoet het Diaconessenhuis aan de wet- en regelgeving. De volgende milieuvergunningen zijn van toepassing:

- Omgevingsvergunning Wet milieubeheer/Activiteitenbesluit;
- Vergunning Wet verontreiniging oppervlaktewater (als onderdeel van de omgevingsvergunning);
- Vergunning Grondwaterwet (onttrekken en infiltreren van grondwater voor de ondergrondse energieopslag);
- Vergunning kernenergiewet (behandelingen nucleaire geneeskunde);
- ADR (opslag en vervoer intern en extern van gevaarlijke stoffen).

Er zijn in 2021 geen wijzigingen geweest aan de inrichting die vallen onder de meldingsplicht.

In het kader van de genoemde vergunningen en besluiten vinden er regelmatig controles plaats; Interne controles door de organisatie zelf en externe controles die uitgevoerd worden door de vergunningverlenende instanties. In Utrecht en Zeist zijn er in 2021 milieu-inspecties geweest. Alle geconstateerde punten zijn in datzelfde jaar nog opgelost en akkoord bevonden na het controlebezoek.

2. Koplopersovereenkomst

Het Diaconessenhuis werkt actief samen met zorgpartners en gemeenten om de zorg te verduurzamen. Dit doen we door kennis en ervaring over goede en werkbare oplossingen te delen. In 2021 hebben we daarvoor de Koplopersovereenkomst ondertekend met de gemeente Utrecht en het MilieuPlatformZorgsector. Trekker van de samenwerking is nu de Provincie Utrecht. Onderdeel van de afspraken is het behalen van de milieuthermometer zorg (MTZ). In 2021 is vanwege corona de heraudit uitgesteld en uitgevoerd in 2022. We beschikken over het zilveren certificaat voor de locaties Utrecht en Zeist en publiceren onze CO2-footprint via de milieubarometer. In 2021 zijn veel initiatieven en projecten ondernomen om de milieubelastende effecten van onze bedrijfsvoering te verminderen. Voor de toekomst is het nodig om een meerjarenplan duurzaamheid te ontwikkelen. Hiervoor worden in 2022 stappen ondernomen zodat deze ook in ons meerjarenbeleid worden geborgd.

Wat is de Milieuthermometer?

De Milieuthermometer Zorg is een openbaar certificeerbaar milieumanagementsysteem dat een duurzame bedrijfsvoering stimuleert en borgt. Onderwerpen op het gebied van onder andere afval, duurzaam inkopen en vastgoed worden hierin behandeld.

3. Greenteam

Het Diaconessenhuis heeft een actief Green Team dat bestaat uit een betrokken groep medewerkers en artsen die optreden als ambassadeurs voor de duurzaamheid en vier wekelijks bijeenkomt om initiatieven te ontwikkelen en mogelijkheden te bespreken. In het kader van de Week van de Duurzaamheid is aandacht gegeven aan gezonde voeding. Aan de vragenlijst over dit onderwerp werd organisatie breed enthousiast deelgenomen. Tijdens de week van het werkplezier lag de focus op ontspannende activiteiten voor de medewerkers ter ondersteuning van hun gezondheid.

4. Initiatieven 2021

In 2021 heeft het Diaconessenhuis diverse initiatieven uitgevoerd om onze impact op het milieu te verminderen.

CO2 footprint verminderen

Circulair werken

Bevorderen van gezondheid en goede leef- en werkomgeving

Medicijnresten verminderen

<p>In het kader van medicatieverspilling tegengaan worden de onaangebroken verpakkingen van geneesmiddelen die terugkomen van de afdeling door de apotheek na een kwaliteitscontrole weer opnieuw uitgegeven. Zo wordt spillage tegengegaan.</p>	
<p>Door het ondertekenen van het Convenant Elektronisch Receptenverkeer versturen wij recepten zoveel mogelijk digitaal toe. Dat is een stuk veiliger en efficiënter dan papieren recepten.</p>	
<p>Zorg Dichtbij: Thuis als het kan, naar het ziekenhuis als het moet. Daarvoor maken we gebruik van apps, belconsulten, telemonitoring en online coaching, -voorbereiding en -nazorg. Ook dit leidt tot minder verkeerbewegingen.</p>	
<p>De implementatie van ons nieuwe voedingsconcept leidt tot minder verspilling van voedsel en draagt bij aan een sneller herstel en een kortere ligduur.</p>	
<p>De ontwikkeling van het Vitaal Portaal: Zorg voor anderen, begint bij jezelf. Het online 'vitaliteitsmenu', biedt collega's gemakkelijk en overzichtelijk informatie over hoe ze hun gezondheid en vitaliteit kunnen versterken.</p>	

<p>Voor duurzaam vervoer en gezond naar je werk is nieuw mobiliteitsbeleid opgesteld, met de fiets en OV als het kan en met de auto als het moet.</p>	
<p>Het beleid voor hybride werken is geïmplementeerd. Naast dat collega's thuiswerken prettig vinden heeft dit een positieve invloed op onze leefomgeving door minder verkeersbewegingen.</p>	
<p>Portefeuille routekaart: In 2021 is de portefeuille routekaart opgesteld en ingediend bij het NVZ. Het Diaconessenhuis neemt maatregelen om het gas-, elektra- en warmteverbruik en daarmee de directe en indirecte CO2-emissie te reduceren. In Utrecht: overschakelen op stadswarmte, aanpassen van de bevochtiging en alternatieven voor de opwekking van stroom. In Zeist: thermische isolatie van de schil, aanpassing van de bevochtiging en de verduurzaming van de warmteopwekking.</p>	

5. Algemene milieubelasting Diakonessenhuis

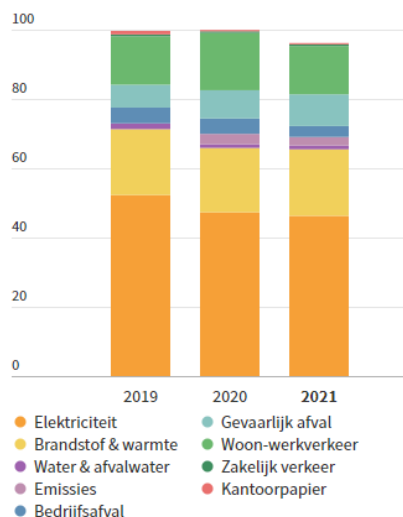
2021 Milieugrafiek Diakonessenhuis 2021

Deze grafiek toont de verdeling van de milieubelasting over de thema's. Hoe groter het aandeel in de cirkel, hoe meer dit thema bijdraagt aan de totale milieubelasting van het Diakonessenhuis.

Uit de milieugrafiek blijkt dat elektriciteit (48%) het grootste aandeel in de milieubelasting veroorzaakt voor het Diakonessenhuis. Daarnaast nemen brandstof & warmte (20%) en woon-werkverkeer (14%) een groter aandeel in bij de milieubelasting in vergelijking met de andere thema's.

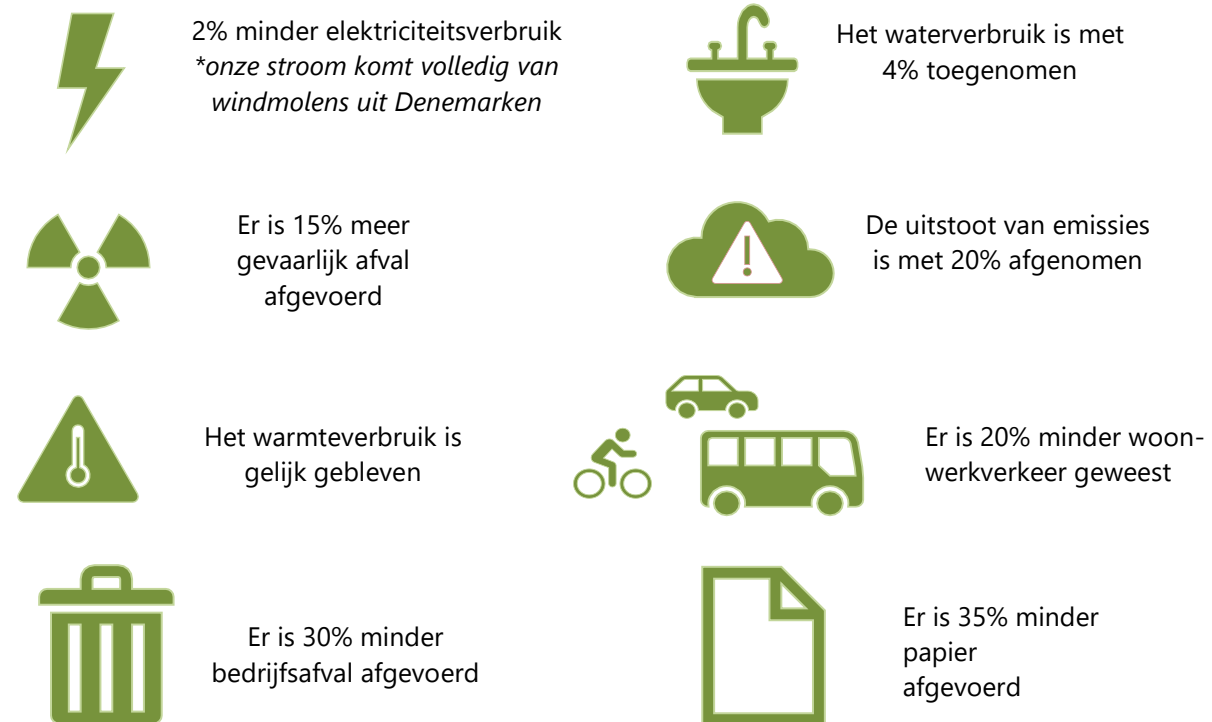
Milieugrafiek Diakonessenhuis 2019 t/m 2021

Ten opzichte van 2019 en 2020 is de totale milieubelasting in 2021 iets afgenomen. Op het gebied van brandstof & warmte en gevaarlijk afval, is de belasting voor beiden met 1 procentpunt toegenomen. Het bedrijfsafval is met 1 procentpunt gedaald in 2021. Er is tevens een daling in de milieubelasting te zien op het gebied van woon-werkverkeer. Dit is met 2 procentpunt afgenomen ten opzichte van 2020. Sinds 2019 is het aandeel elektriciteit met 5 procentpunt afgenomen.

6. Cijfers over het verbruik van het Diaconessenhuis ten opzichte van 2020

Toelichting

In 2021 heeft Covid en bijbehorende maatregelen invloed gehad op duurzaamheid & milieu:

- Een deel van het bedrijfsafval is afgevoerd als Specifiek Ziekenhuisafval (SZA), wat de daling van het bedrijfsafval verklaart;
- De hoeveelheid gevaarlijk afval is gestegen door het sterk gestegen aantal laboratorium testen die zijn uitgevoerd;
- Thuiswerkbeleid leidde tot minder verbruik van papier en karton en minder woon-werkverkeer.

Andere ontwikkelingen in het Diaconessenhuis:

- Er is een grootschalige opruimactie geweest in de kelder van Utrecht en zijn de technische ruimtes en schachten opgeruimd. Daarnaast zijn er liftrenovaties geweest en hebben er verbouwingen plaatsgevonden in het kader van het project Look and Feel. Dit verklaart de toegenomen hoeveelheid bouw- en sloopafval.

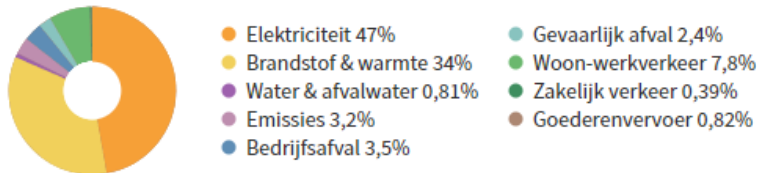
7. Cijfers over het verbruik van het Diaconesenhuis Utrecht en Zeist ten opzichte van 2020

Onderstaande grafieken tonen de verdeling van de milieubelasting over de thema's. Hoe groter het aandeel in de cirkel, hoe meer dit thema bijdraagt aan de totale milieubelasting van een van de ziekenhuislocaties van het Diaconessenhuis. De grafiek zegt dus iets over de locaties zelf en de percentages zijn niet één op één te vergelijken.

Milieugrafiek Utrecht

Milieugrafiek Zeist

Cijfers Utrecht	Toelichting	Cijfers Zeist	Toelichting
<p>Anesthesiemiddelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is 20% minder gebruik gemaakt van sevofluraan - Er is 25% minder gebruik gemaakt van lachgas 	<p>-In 2020 zijn er in Utrecht meer operaties uitgevoerd als gevolg van de sluiting van Zeist door Covid. In 2021 zijn de operaties in Zeist hervat op normale frequentie. Hierdoor kon het aantal operaties weer terug naar de normale hoeveelheid in Utrecht. Als gevolg hiervan is er in 2021 minder sevofluraan en lachgas in Utrecht nodig geweest t.o.v. 2020</p> <p>- Tevens was er in 2020 sprake van een propofol tekort, waardoor er toen meer sevofluraan is ingezet. In 2021 kon er weer meer propofol ingezet worden en was er minder sevofluraan nodig</p>	<p>Anesthesiemiddelen: Er is 30% meer gebruik gemaakt van sevofluraan</p>	<p>Door de sluitingen in Zeist, zijn er minder goederen naar die locatie verstuurd, wat tot minder afval van verpakkingsmateriaal leidt</p>
<p>Er is 45% meer bouw- en sloop afval afgevoerd</p>	<p>Er is in 2021 een grootschalige opruimactie geweest in de kelder van Utrecht en zijn de technische ruimtes en schachten opgeruimd. Daarnaast zijn er liftrenovaties geweest en hebben er verbouwingen plaatsgevonden in het kader van het project "Look and Feel". Dit verklaart de toegenomen hoeveelheid bouw- en sloopafval</p>	<p>Er is 20% minder papier en karton afgevoerd</p>	<p>In 2021 is de frequentie van operaties weer op normale hoeveelheid</p>
<p>Er is 55% minder diesel verbruikt door de noodstroomgenerator</p>	<p>In 2020 zijn er verbouwingen geweest waar tijdelijk meer gebruik is gemaakt van de noodstroomvoorziening. er zijn in 2021 minder verbouwingen geweest waarbij gebruik gemaakt diende te worden van de noodstroomvoorziening</p>	<p>er is 50% minder bouw- en sloop afval afgevoerd</p>	<p>Door Covid maatregelen hebben er geen grote bouwprojecten plaatsgevonden</p>

8. Milieu & Leefomgeving

Een ziekenhuis heeft door de aard van de bedrijfsvoering effect op het leefmilieu. Dit kan zijn overlast van geluid of geur, onbedoelde lozingen op het riool of een incident met een gevaarlijke stof. Doet zich dit onverhoopt voor dan kunnen derden zich met een dergelijke klacht melden of bij de gemeente of omgevingsdienst of direct bij het ziekenhuis. In 2021 hebben we één melding gehad in Utrecht over geluidsoverlast. Deze klacht is onderzocht en verholpen. Er hebben zich verder geen incidenten voorgedaan.

Hoewel door technische innovaties met name binnen de laboratoria er voor bepalingen steeds minder gevaarlijke stoffen worden gebruikt komt een aantal stoffen natuurlijk nog wel voor. Denk onder meer aan stoffen nodig voor de reiniging van scopen. Naast veilig werken is vooral van belang het vermijden van emissie naar het riool of naar de lucht. Op de OKC wordt het gebruik van inhalatieanesthetica om die reden fors beperkt. Stoffen worden zoveel mogelijk apart opgevangen en verwijderd volgens de richtlijnen. Landelijk loopt er een onderzoek naar het opvangen van contrastvloeistoffen nodig bij bepaalde radiologische onderzoeken. Het gebruik van chloor voor desinfectie is in ons ziekenhuis nog maar in zeer beperkte mate toegestaan.

Jaarlijks vindt er een inspectie plaats door de milieudienst of auditor van de MTZ.

We zijn gestart met de overgang naar een nieuwe gevaarlijke stoffen applicatie, genaamd Sofos, om de actuele veiligheidsinformatiebladen (VIB's) digitaal toegankelijk te maken en de registratie van de gebruikte stoffen te optimaliseren. Dit stelt ons in staat om beter te screenen op CRM (carcinogeen, Reprotoxisch, Mutageen) – stoffen. Doel daarvan is het gebruik ervan te beperken en er op een veilige manier mee te kunnen werken om onbedoelde blootstelling te vermijden.

9. Vooruitblik 2022 en verder

We zetten voor 2022 en daarna volop in op het verduurzamen van onze bedrijfsvoering en maken dit onderdeel van onze meerjaren strategie die in 2022 wordt vastgesteld. We brengen focus aan om onze duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren. Daarbij zetten we in op brede communicatie om kenbaar te maken wat wij op dit thema realiseren.

We werken een programma duurzaamheid uit om onze doelen te realiseren met bijbehorende organisatiestructuur om het thema blijvende te verankeren in onze organisatie.

We hebben hierbij oog voor zowel projecten met een hoge impact, als initiatieven met een lage impact maar grote zichtbaarheid. Dit laatste vooral ter stimulering van duurzaam denken en doen bij iedereen.